

IOSUD – UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI

Școala doctorală de Științe Socio-Umane

TEZĂ DE DOCTORAT
PERSPECTIVA EVALUATIVĂ
ÎN PRACTICA ARGUMENTATIVĂ:
CAZUL DISCURSULUI
DESPRE VEGETARIANISM

Doctorand,

Ionela MARCOGLU (ȘOITU)

Conducător științific,

Prof. dr. habil. Gabriela SCRIPNIC

Seria U 4: Filologie - Franceză nr. 6

Galați

2024

**Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați
Școala Doctorală de Științe Socio-Umane**

TEZĂ DE DOCTORAT

PERSPECTIVA EVALUATIVĂ ÎN PRACTICA ARGUMENTATIVĂ: CAZUL DISCURSULUI DESPRE VEGETARIANISM

Doctorand

Ionela MARCOGLU (ȘOITU)

**Conducător științific,
Referenți științifici**

prof. univ. dr. habil. Gabriela SCRIPNIC
prof. univ. dr. habil. Alina GANEA,
Universitatea „Dunărea de Jos” Galați
conf. univ. dr. Simina MASTACAN,
Universitatea „Vasile Alecsandri” Bacău
conf. univ. dr. Daciana VLAD,
Universitatea din Oradea

Seria U 4: Filologie - Franceză nr. 6

GALAȚI

2024

Seriile tezelor de doctorat sustinute public în UDJG începând cu 1 octombrie 2013 sunt:

Domeniul ȘTIINȚE INGINEREȘTI

Seria I 1: **Biotehnologii**

Seria I 2: **Calculatoare și tehnologia informației**

Seria I 3: **Inginerie electrică**

Seria I 4: **Inginerie industrială**

Seria I 5: **Ingineria materialelor**

Seria I 6: **Inginerie mecanică**

Seria I 7: **Ingineria produselor alimentare**

Seria I 8: **Ingineria sistemelor**

Seria I 9: **Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală**

Domeniul ȘTIINȚE ECONOMICE

Seria E 1: **Economie**

Seria E 2: **Management**

Domeniul ȘTIINȚE UMANISTE

Seria U 1: **Filologie- Engleză**

Seria U 2: **Filologie- Română**

Seria U 3: **Istorie**

Seria U 4: **Filologie - Franceză**

Domeniul MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE ALE NATURII

Seria C: **Chimie**

Cuprins – rezumat

Cuprins – teză

Introducere.....	1	Introducere.....	1
CAPITOLUL I.		CAPITOLUL I.	
Retorică și argumentare.....	3	Retorică și argumentare.....	12
CAPITOLUL II.		CAPITOLUL II.	
Blogul - un tip de discurs digital	4	Blogul - un tip de discurs digital	55
CAPITOLUL III.		CAPITOLUL III.	
Dialogism și interacțiune în cazul argumentării despre vegetarianism	7	Dialogism și interacțiune în cazul argumentării despre vegetarianism.....	82
CHAPITRE IV.		CHAPITRE IV.	
Studiul argumentelor cvasi-logice, empirice și constrângătoare în discursul despre vegetarianism	10	Studiul argumentelor cvasi-logice, empirice și de constrângere în discursul despre vegetarianism	155
CAPITOLUL V.		CAPITOLUL V.	
De la meta-discursiv la meta-argumentativ în blogurile despre (non)vegetarianism	12	De la meta-discursiv la meta-argumentativ în blogurile despre (non)vegetarianism.....	218
Concluzii finale	13	Concluzii finale	304
Anexă : Glosar despre vegetarianism	16	Anexă : Glosar despre vegetarianism	315
Bibliografie selectivă	17	Bibliografie selectivă	319

Introducere

Perspectiva evaluativă în practica argumentativă: cazul discursului despre vegetarianism își propunea să analizeze critica discursului argumentativ în legătură cu modul de alimentație vegetarian. Prin urmare, cercetarea noastră s-a concentrat pe analiza modului în care vegetarienii și consumatorii de produse de origine animală evaluează favorabil sau defavorabil argumentele prezentate de interlocutorii lor.

Obiectivele principale ale acestei cercetări au fost următoarele: definirea argumentării și critica acesteia, demonstrația că blogul constituie atât un discurs *non-savant* (Doury, 2016), cât și un *discurs social* (Angenot, 1982), care poate fi integrat în cadrul *lingvisticii populare* (Paveau, 2008), inventarierea și analiza tipurilor de argumente prezentate de cele două părți implicate în dezbateri și examinarea diferitelor forme de evaluare argumentativă prezente în blogurile vegetariene.

Astfel, cercetarea noastră s-a bazat atât pe analiza de bloguri vegetariene, cât și pe cele carniste, concepute între 2013 și 2016. Comentariile avute în vedere au fost postate de bloggeri până în anul 2019, respectiv anul în care a fost inițiat studiul nostru. Patru bloguri sunt vegetariene, iar altele două carniste. Așadar, am luat în calcul articolele declanșatoare publicate de creatoarele blogurilor selectate și postările de comentarii cu valență meta-argumentativă adăugate de cititorii acestor șase bloguri. Dintr-un total 1476 de comentarii adăugate pe blogurile analizate, am păstrat 481 de comentarii cu valoare argumentativo-evaluativă.

Demersul nostru descriptiv, empiric și calitativ a constat în mai multe etape :

- a). consultarea blogurilor disponibile pe Internet și selectarea lor în funcție de anumite criterii prestabilite;
- b). determinarea temei comune a blogurilor;
- c). stabilirea cuvintelor cheie utilizate în căutarea blogurilor pe tema vegetarianismului;
- d). caracterizarea și ajustarea selecției corpusului din punct de vedere cantitativ;
- e). identificarea și selectarea articolelor declanșatoare adecvate analizei propriu-zise;
- f). verificarea, filtrarea și ordonarea mesajelor asociate articolelor - esențiale pentru determinarea cantității acestora în cadrul analizei metadiscursive propriu-zise.

Softurile utilizate pentru a eficientiza demersul au fost : aplicația *Zotero*, pentru păstrarea corpusului și a bibliografiei, *Antconc* și *Voyant Tools*, utilizate pentru analiza

calitativă detaliată a cuvintelor, frazelor, cologațiilor și temelor generale prezente în fiecare blog.

Criteriile sau filtrele aplicate pentru selectarea sau excluderea blogurilor din acest corpus au fost : criterii cantitative și calitative, de relevanță, de reprezentativitate, de număr de comentarii ale participanților la dezbaterile de pe blog, criterii cronologice și criterii tematice.

Principala ipoteză de cercetare a rezidat în faptul că atât vegetarienii, cât și carniștii emit *evaluări argumentative spontane* care ar include trei aspecte: critica argumentului propus, critica persoanei care propune un argument și critica întregului raționament argumentativ dezvoltat.

Prezenta lucrare de doctorat a fost structurată în cinci capitole. În cel dintâi capitol, am expus teoriile contemporane ale argumentării, în cel de-al doilea metodologia și teoriile actuale referitoare la noțiunea de *discurs digital* și *blog*. Iar ultimele trei capitole s-au focusat pe : analiza *dimensiunii dialogice* a discursului vegetarian din corpusul ales (capitolul al treilea), identificarea tipurilor de argumente invocate de vegetarieni sau carniști pentru a apăra sau a contra-argumenta adoptarea acestui stil alimentar (capitolul al IV-lea), identificarea expansiunilor create de vegetarieni pornind de la termenul *argument* și examinarea modului de construire a perspectivei evaluative a argumentării în blogurile reținute.

Originalitatea acestei cercetări se reflectă în explorarea modului în care valorile personale și cele ale comunității se îmbină pentru a construi o critică argumentativă a vegetarianismului.

Capitolul I

Retorică și argumentare

Obiectivele acestui prim capitol au vizat definirea argumentării, prezentarea perspectivelor contemporane ale argumentării și relația acesteia cu retorica. Teoriile actuale din sfera argumentării și analizei de discurs pe care s-a sprijinit cercetarea noastră au fost :

- blogurile vegetariene ca *discurs non-savant* (Doury, 2016), integrabil în *lingvistica populară* sau (Paveau, 2007) înțeleasă ca „lingvistica non-lingviștilor”. De asemenea, am inclus blogul printre *discursurile sociale*, conform teoriei lui Marc Angenot (2012 : 68), care înglobează noțiunile de *intertextualitate*, *interdiscursivitate*, *dialogism* și analiza *locurilor comune*, a *clișeeilor* și a *doxei*;

- apoi, pentru a evidenția pozițiile interlocutorilor în dezbaterile privind vegetarianismul, am recurs la *teoria argumentării*, la *confruntarea discursivă* și la « *modèle dialogal englobant* » propuse de Christian Plantin și Marianne Doury (din 2005).

- noțiunea de *contradiscurs* prezentat de Marianne Doury (2016: 58) ne-a ajutat să realizăm o analiză descriptivă a articulării și armonizării procedeelelor argumentative utilizate de vegetarieni și de oponenții lor discursivi;

- *valența persuasivă discursului*, așa cum a fost subliniată de Ruth Amossy (2006/2009) și Olivier Reboul (1991/2001), pentru a examina cum și din ce cauză persoanele care interacționează în discursul anunțat intenționează să se convingă reciproc, fiecare folosind propriile argumente.

Având drept scop clarificarea punctului nostru de vedere cu privire la teoriile argumentării care au apărut din vremea lui Aristotel până în zilele noastre, ni s-a părut esențial să subliniem că noțiunile reținute în analiza noastră propriu-zisă au fost orientate spre teoria lui Chaïm Perelman și a lui Lucie Olbrechts-Tyteca (1958) - și anume, cea a dublei orientări dintre *rezonabil* și *rațional*, și mai apoi, spre *publicul țintă* versus *publicul universal*.

În concluzie, considerăm că întreaga diversitate de teorii pe care le-am prezentat și discutat ne-a permis să alegem abordări teoretice extrem de utile pentru cercetarea noastră asupra discursului digital. Mai mult, suntem de părere că efervescența studiilor din domeniul argumentării ne-a oferit o gamă largă de posibilități de reflecție și reconsiderare a statutului discursului argumentativ în epoca noastră.

Capitolul II

Blogul - un tip de discurs digital

Al doilea capitol a constituit capitolul metodologic, în care am definit conceptul de blog, am trasat caracteristicile acestuia, am precizat metodologia de lucru adoptată și am prezentat corpul selecționat pentru analiza propriu-zisă.

În plus, am prezentat teoriile contemporane referitoare la bloguri, precum și caracteristicile și structura acestora, explorate și dezvoltate de diverși specialiști în studiile lor, cum ar fi cele ale lui Michel Marcoccia (2017) și ale lui Marie-Anne Paveau (2017).

Michel Marcoccia (2017: 105) analizează în detaliu *blogul* și îl definește adesea drept un „dispozitiv de comunicare interpersonală în masă”¹. Etimologic vorbind, termenul *blog* provine din englezescul *blog*, reprezentând o contragere a termenilor *web* și *log*. Cu alte cuvinte, *web* se raportează la Internet, în timp ce „log” se referă la jurnalul de bord.

Le Grand dictionnaire terminologique de l'office québécois de la langue française, propune o definiție alternativă a blogului² pe care o reproducem mai jos :

„Un site personal administrat de unul sau mai mulți bloggeri care se exprimă liber și la intervale regulate, sub formă de postări sau articole, informative sau intime, datate în maniera unui jurnal de bord, semnate și aranjate în ordine cronologică, uneori îmbogățite cu hiperlinkuri, imagini sau sunete, și care pot face obiectul unor comentarii postate de cititori”.

În lucrarea *La Grande Grammaire de la langue française* (2021: 2235-2236), am remarcat prezența următoarei definiții: „un tip de text publicat pe Internet sau scris pe suport digital care permite cuiva să furnizeze zilnic diferite comentarii și al cărui destinatar este colectiv, iar confidențialitatea este de asemenea publică și modul de comunicare asincron sau asincron”.³

De asemenea, am definit *comentariul* ca fiind un text produs de navigatori pe Internet, în interiorul paginilor de corespondență rezervate blogurilor, site-urilor de informare și

¹ Este traducerea noastră a versiunii originale în limba franceză : « un dispositif de communication interpersonnelle de masse ». (Marcoccia, 2017 : 105)

² http://www.granddictionnaire.com/btml/fra/r_motclef/index800_1.asp, consultat pe 30 martie 2022. Traducerea din limba franceză ne aparține. Versiunea în limba franceză este preluată de pe site-ul dicționarului în discuție accesibil online : « site web personnel tenu par un ou plusieurs blogueurs qui s'expriment librement et selon une certaine périodicité, sous forme de billets ou d'articles, informatifs ou intimistes, datés à la manière d'un journal de bord, signés et classés par ordre antéchronologique, parfois enrichis d'hyperliens, d'images ou des sons, et pouvant faire l'objet des commentaires laissés par les lecteurs.» (online)

³ Această traducere ne aparține, iar varianta originală – în limba franceză, preluată din lucrarea citată, este următoarea : « un type de texte publié sur Internet ou d'écriture numérique qui permettent à quelqu'un de livrer différents commentaires au jour le jour et dont le destinataire est collectif, la confidentialité publique aussi et le mode de communication asynchrone ou en différé. » (2021 : 2235-2236)

rețelelor de socializare, pornind de la un articol declanșator, în conformitate cu definiția lui Marie-Anne Paveau (2017).

Caracteristicile⁴ blogului menționate de Michel Marcoccia (2017: 107) sunt:

- calitatea de enunțiator este atribuită bloggerului, în timp ce cea de destinatar vizează cititorul blogului. Acesta este motivul pentru care în postările de pe blog apar sintagme precum: *vă invit să citiți, explic mai bine acest detaliu aici, aici - un scurt articol despre, acest site propune, în acest document, acest articol, voi cita* - care demonstrează acest aspect;
- formatul de primire al sistemelor de comunicare digitală scrisă implică un conținut public;
- destinatarul poate fi direct, individual sau colectiv; la fel, poate fi și un destinatar indirect, individual sau colectiv;
- blogul poate implica, pe de o parte, absența unui destinatar vizibil (martor), *neratificat*, iar pe de altă parte, posibilitatea unui *destinatar invizibil sau spion, neratificat*;
- *schimbul este dialogal și are forma unei conversații scrise secundare*. Discuția este doar o activitate care însoțește publicarea postărilor sau a comentariilor⁵;
- sistemul este *asincron* deoarece fiecare blogger își publică postarea/comentariul offline, adică fiecare persoană își ia timpul necesar pentru a posta. În plus, mesajele postate pot fi citite de un număr nelimitat de utilizatori ai Internetului ;
- având în vedere că factorii decisivi pentru diferențierea dispozitivelor de comunicare digitală scrisă sunt caracterul persistent și formatul în care sunt primite mesajele, Michel Marcoccia (2017: 21-22) consideră că destinatarul rămâne necunoscut, iar mesajul neadresat;
- o altă caracteristică privind blogurile se referă la comentariile publicate. Marie-Anne Paveau (2017: 31-33) vorbește despre *scrierea augmentată*, raportându-se la instrumente precum calculatoarele care dezvoltă abilitățile umane și fără de care nu am putea evolua la fel de mult. Mai mult, comentariile creează un efect *retrospectiv* asupra articolelor declanșatoare și, uneori, pot modifica sensul acestora.
- *recursivitatea nelimitată* este o caracteristică a blogging-ului, deoarece funcția de răspuns permite bloggerilor să scrie comentarii la infinit. Acesta este motivul pentru care conversația offline se încheie la un moment dat, în timp ce conversația online poate continua chiar dacă

⁴ Aceste caracteristici ale blogului au fost traduse din limba franceză bazându-ne pe studiile celor doi specialiști, Michel Marcoccia (2017 : 107) și Marie-Anne Paveau (2017: 31-33).

⁵ Michel Marcoccia (2017: 106) și Marie-Anne Paveau (2016: 32) preferă utilizarea sintagmei „a depune un bilet pe blog” în loc de „a posta un articol”. Aceeași sintagmă este întâlnită și în *Le Grand dictionnaire terminologique de l'office québécois de la langue français*.

momentele în care se postează comentarii sunt diferite. Astfel, putem vorbi, mai degrabă, de *conversaționalitate* decât de *conversație*.

Lista blogurilor incluse în corpul nostru de cercetare cuprinde :

a) Blogurile în favoarea vegetarianismului :

1. Primul blog *Eleusis Megara - Lifestyle, réflexions, voyages & escapades* disponibil accesând linkul : <https://www.eleusis-megara.fr/>.

2. Al doilea blog *La carotte masquée* disponibil accesând linkul: <https://la-carotte-masquee.com/>;

3. Al treilea blog *PIGUT – Cuisine Bio Végétarienne – Veganisme – Recettes* disponibil accesând linkul: <https://pigut.com/>.

4. Al patrulea blog *Yuka* disponibil accesând linkul: [/yuka.io/regime-vegetarien-sante/](https://yuka.io/ regime-vegetarien-sante/).

b) Blogurile în defavoarea vegetarianismului :

5. Al cincilea blog – *La Sorcière et le Médecin- Cécile Mahé* – disponibil accesând linkul: <https://la-sorciere-et-le-medecin.com/>.

6. Al șasele blog *Le mythe végétarien* - disponibil accesând linkul : <https://mythevegetarien.wordpress.com/2017/01/04/pourquoi-est-il-necessaire-de-manger-les-animaux/>.

După o prezentare completă a demersului parcurs în alegerea corpului, a definiției blogurilor și caracteristicilor acestora, precum și a principiilor de selecție și a modului în care sunt structurate blogurile vegetariene, prin aplicarea unei analize descriptive, empirice și calitative, am concluzionat că pentru cercetarea noastră am reținut 481 de comentarii cu valență meta-argumentativă, dintr-un total de 1476 de comentarii publicate pe blogurile selecționate.

Capitolul III
Dialogism și interacțiune
în cazul argumentării pe tema vegetarianismului

Acest al treilea capitol a avut ca obiective să ilustreze *dimensiunea dialogică* a blogurilor selectate, de a descrie manifestarea *dialogismului interdiscursiv, interlocutiv și intralocutiv* și de a evidenția mărcile lingvistice și strategiile argumentative asociate celor trei tipuri de dialogism.

Având în vedere următoarea definiție a dialogismului⁶, aparținând lui Catherine Détrie și *al.* (2017: 92 - 93) :

„ (...) orientarea constitutivă a oricărui discurs, referindu-se de asemenea la principiul producerii și interpretării sale spre alte discursuri spre discursuri realizate anterior pe același subiect spre răspunsul pe care îl solicită și asupra căruia anticipează și spre el însuși.” (*Ibidem*)

și ca urmare a clasificării celor trei forme de dialogism, a fost elaborată o prezentare a conceptelor de dialogism și polifonie cu scopul de a clarifica distincția dintre aceste două noțiuni.

În urma clasificării celor trei forme de dialogism, a fost realizată o prezentare a conceptelor de *dialogism* și *polifonie* cu scopul de a clarifica diferența dintre aceste două noțiuni, subliniind totodată că blogul poate fi considerat un discurs digital atât *dialogic* (Bres et al. 2019), cât și *dialogal* (Plantin și Doury din 2005). În conformitate cu rezultatele cercetării noastre, am oferit un răspuns la întrebările formulate inițial: Cum este construită perspectiva dialogică a blogurilor selectate? ; Cum sunt organizate formele de dialogism pentru a apăra cauza vegetarianismului: *interdiscursiv, interlocutiv, intralocutiv* ?; A jucat eterogenitatea enunțiativă un rol fundamental în consolidarea argumentării, în susținerea și apărarea cauzei vegetarianismului?

În primul rând, am observat că perspectiva dialogică prezentă în blogurile utilizate ca material de studiu se dezvoltă la nivel morfosintactic și enunțiativ. Vegetarienii acordă o importanță deosebită anticipării argumentelor prezentate de carniști, în timp ce aceștia din urmă se concentrează asupra răspunsurilor pe care trebuie să le ofere argumentelor prezentate de vegetarieni. Bloggerele - autoare își organizează discursurile într-o manieră care să convingă cititorii să adere la argumentele pe care le avansează, fie că sunt vegetarieni sau

⁶ Traducere efectuată după versiunea din limba franceză pe care o reproducem aici : « (...) l'orientation constitutive de tout discours en se référant aussi au principe de sa production comme de son interprétation vers d'autres discours et ce triplement : vers des discours réalisés antérieurement sur le même objet, vers la réponse qu'il sollicite et sur laquelle il anticipe et vers lui-même. » (Catherine Détrie et *al.*, 2017 : 92 - 93)

consumatori de carne. În plus, contraargumentele recurente ale carniștilor respectă mecanismele de construcție ale dialogismului interdiscursiv.

Tot în interiorul acestui capitol, am ilustrat cum *dialogismul interdiscursiv* - „discursurile anterioare despre acest obiect” (Nowakowska, 2012: 17)⁷ - se manifestă prin șase tipuri de orientări discursive:

- la cărți și autori importanți care tratează problema vegetarianismului ;
- la discursuri ale unor personalități din domeniu ;
- la articole din reviste de specialitate din cadrul comunității vegetariene/carniste ;
- la site-urile diverselor asociații grație hiperlinkurilor incluse în conținutul blogurilor ;
- la rapoarte și documente oficiale puse la dispoziția cetățenilor de diverse instituții sau organizații naționale și internaționale ;
- la doxa pentru a-și justifica pozițiile în favoarea sau în defavoarea vegetarianismului.

Am continuat prin a extrage mărcile lingvistice recurente, precum și strategiile discursive și argumentative, prin care am ilustrat că discursurile prezente pe bloguri sunt puse în rezonanță cu alte discursuri. Din această perspectivă, am observat că la :

a). nivel morfologic, acest tip de dialogism se manifestă prin utilizarea unor prepoziții precum: *conform, după, în, pe*, precum și a unor verbe folosite pentru a introduce afirmațiile altora, cum ar fi: *citează, afirmă, explică sau citește*.

b). nivel sintactic, în special prin *concesie* sau *opoziție*, precum și prin *clivaj*.

c.) nivel enunțiativ, prin: *discurs raportat, modalizarea discursului altui locutor*.

În final, am putut constata că utilizarea argumentului de autoritate și a ironiei constituie două modalități de ranforsare a *dialogismului interdiscursiv*.

Al doilea tip de dialogism, *dialogismul interlocutiv*, care implică *anticiparea răspunsului interlocutorului* (Bres, 2006)⁸, se manifestă în blogurile reținute prin următoarele mijloace :

a). lexicale: utilizarea verbelor *a spune* și *a răspunde*;

b). morfologice: utilizarea verbelor *la viitor simplu*;

c). sintactice: *interogația totală*;

Prezența *retorsiunii* și a *concesiei* facilitează refutarea opiniilor opuse de către vegetarieni și carniști.

Al treilea tip de dialogism, *dialogismul intralocutiv*, definit ca „relația dialogică dintre subiectul vorbitor și propriul său discurs” (Bres, 2005 : 51)⁹, nu este exploatat la maximum în

⁷ Traducere din versiunea în limba franceză : « discours antérieurs portant sur cet objet ». (Nowakowska, 2012 : 17)

⁸ Traducere din versiunea în limba franceză : « d'anticiper la réponse de l'interlocuteur ». (Bres, 2006)

blogurile analizate. Am constatat că blogurile selectate conțin puține explicații, autoevaluări discursive sau autocitări. Mărcile lingvistice prin care se manifestă, totuși, această interacțiune discursivă sunt verbele și pronumele la persoana întâi, prezentate în extrase, precum și adjectivele demonstrative precum „acesta”.

Am putut deci conchide că blogul poate servi drept cadru legitim pentru argumentarea în favoarea vegetarianismului, care a devenit o tendință în zilele noastre. Deoarece vegetarianismul este atât de minuțios cercetat, discutat și argumentat, oamenii interacționează frecvent online.

⁹ Traducere din versiunea în limba franceză : « les rapports de dialogue entre le sujet parlant et sa propre parole » (Bres, 2005 : 51)

Capitolul IV

Studiul argumentelor cvasi-logice, empirice și constrângătoare în discursul despre vegetarianism

Obiectivele celui de-al patrulea capitol al acestui studiu au fost de a prezenta argumentele avansate de susținătorii și adversarii vegetarianismului, de a ilustra construcția argumentativă a vegetarianismului, de a enumera și analiza cele mai frecvente tipuri de argumente de pe blogurile vizate. Urmând taxonomia argumentelor propusă de teoreticianul Jean-Jacques Robrieux (2015), am observat în corpusul nostru prezența :

- *argumentelor cvasi-logice*, cum ar fi argumentele prin *definiție și comparație* ;
- *argumentelor empirice*, cum ar fi argumentele bazate *pe cauzalitate* sau pe *argumentul risipei* ;
- argumentelor care presupun *confruntarea*, cum ar fi *argumentele de autoritate și ad hominem* ;
- *argumentelor constrângătoare*, cum ar fi *strategia omului de paie, premisa exagerată sau locurile comune*.

În cele din urmă, am prezentat temele argumentării din jurul vegetarianismului invocate de bloggerii participanți la dezbaterile din rubrica de comentarii de pe blogurile alese - etica animalelor, protecția mediului, distribuția echitabilă a resurselor de apă și hrană, dorința de a elimina anumite credințe dominante și probleme de sănătate. Pe de altă parte, am remarcat că susținătorii carnismului subliniază riscurile de deficiențe nutriționale asociate cu practicarea vegetarianismului, patrimoniul cultural și obiceiurile alimentare păstrate de strămoși, precum și necesitatea de a ne proteja planeta și potențiale dificultăți economice generate de eliminarea agriculturii industriale.

Din punct de vedere argumentativ, în urma analizei descriptiv-calitative, am identificat avansarea acestor tipuri de argumente : *definițiile explicative, operative, prin exemplificare, descriptive, convenționale și stipulative*, ce converg către o „argumentare prin definiție”. (după clasificările lui Bertrand Buffon, 2002 ; Jean-Jacques Robrieux, 2015 și Christian Plantin, 2016)

Creatoarele acestor bloguri reușesc, deci, să clarifice ce reprezintă vegetarianismul, bazându-se pe informații și statistici științifice. Definițiile respectă regulile enunțate de Christian Plantin (2016: 186-187), însă există multe care sunt *îndoielnice* și *persuasive* deoarece conțin evaluări pozitive sau negative referitoare la conceptele prezentate.

În continuare, celelalte tipuri de argumente pe care le-am identificat: *cauzal* și de *gaspillage* evidențiază modul în care vegetarienii sau carniștii expun avantajele sau dezavantajele adoptării acestui regim alimentar în vogă – vegetarianismul. Prezentarea intențiilor și beneficiilor vegetarianismului ar susține afirmația că dezbateră din jurul acestui mod alternativ de viață poate fi considerată un *discurs social* în care doxa joacă un rol important, chiar dacă opiniile personale și experiența vegetarienilor se dovedesc a fi esențiale în formularea întregii argumentări.

În plus, *argumentul autorității* creează o imagine favorabilă vegetarienilor, deoarece aceștia demonstrează că dispun de resurse și studii științifice pentru a se apăra.

În ceea ce privește *argumentul ad hominem*, am constatat că în corpusul nostru acest tip de argument apare frecvent, deoarece părțile implicate în dezbateră se atacă reciproc adresându-și adesea cuvinte jignitoare și ofensatoare, chiar dacă această strategie argumentativă nu facilitează întotdeauna apărarea vegetarianismului sau a carnismului.

Am observat, de asemenea, că enunțiatorii de pe aceste bloguri știu să formuleze o definiție, să utilizeze un argument cauzal, să își sprijine aserțiunile pe opiniile experților, să pună în evidență aspectele negative ale adversarilor lor discursivi, să facă referire la doxa și chiar să preia discursul critic al adversarilor lor pentru a-l infirma sau critica ulterior.

Având în vedere că în cazul discursului pro sau contra vegetarianismului se folosește cauzalitatea prin „predicția evenimentelor cu scopul controlului acestora” (Plantin, 1996: 100)¹⁰, rezultă că vegetarienii invocă cauzele sau efectele carnismului cu scopul de a le diminua sau elimina prin intermediul acestui nou stil alimentar.

Pentru a rezuma cele expuse, reamintim că discursul despre vegetarianism abundă în definiții și argumente bazate pe cauzalitate. Totuși, ni s-a părut că acest discurs, fie el în favoarea sau în defavoarea acestui stil alimentar, ar putea fi considerat un *discurs social*. (Angenot, 2006: 46) Așadar, vegetarianismul reprezintă un subiect la modă care incită oamenii la reflecție. O altă dovadă pentru această ultimă afirmație constă în studiul lui Catherine Kerbrat-Orecchioni (2023). Kaleidoscopul de teorii expus de această specialistă în analiza de discurs, aparținând unor diverși specialiști, filosofi și experți în alimentația vegetariană etc., ilustrează cum acest stil alimentar a devenit un subiect popular despre care oamenii discută pentru a ajunge la un consens.

¹⁰ Traducerea este realizată conform versiunii din limba franceză : « la prédiction des événements dans le but de leur contrôle ». (Plantin, 1996 : 100)

Capitolul V

De la meta-discursiv la meta-argumentativ în blogurile despre (non)vegetarianism

Al cincilea capitol a avut ca obiective definirea și clasificarea conceptului de metadiscurs, expunerea diferitelor conotații, atât favorabile, cât și nefavorabile, ale termenului *argument*, precum și ilustrarea și analiza criticii argumentative referitoare la vegetarianism.

Interrelațiile dintre *meta-lingvistic*, *meta-discursiv* și *meta-argumentativ* au fost demonstrate prin diverse abordări contemporane. Am stabilit că *evaluarea argumentării* este un mod de raportare la discurs și limbaj, concretizat prin „judecăți de valoare” justificate, fie acestea pozitive sau negative, conform perspectivei dezvoltate de Christian Plantin (2016).

Luând în considerare analiza descriptivă, am evidențiat legătura strânsă dintre *folk linguistique*, *lingvistica populară*, *discursul non-savant* și *argumentarea populară*.

Am clasificat expansiunile cuvântului *argument* în patru categorii: *argument + expansiune prepozițională sau nominală* – elaborate de bloggeri pentru a indica argumentele pe care se bazează vegetarienii sau carniștii în decizia de a aborda acest stil alimentar. Apoi, am reperat structurile *argument + expansiune propozițională* – utilizate pentru a pune în lumină motivele pentru care vegetarienii se abțin să adopte carnisul, precum și justificările avansate de carniști care îi determină să nu adopte vegetarianismul ca principal mod de alimentație. Referitor la expansiunile care urmează structura *argument + expansiune paratactică*, acestea evocă mai multe aspecte pe care le-am examinat, în special referirea la doxa și moravuri – tezaure ale trecutului în opinia carniștilor, precum și noțiunile de *sănătate* și *antispecism* sau *etică animală* în opinia vegetarienilor. Sintagma *argument + adjectiv* este utilizată de vegetarieni, care folosesc diverse calificative pentru a evidenția doxa, practica alimentară susținută de carniști, precum și *conservarea mediului* și *etica animalelor*. Carniștii, la rândul lor, folosesc această structură pentru a discredita argumentele adversarilor lor, pe care le consideră *eronate*.

Tabelul următor, intitulat *Expansiunile cuvântului argument I. vegetarienii vs II. carniști*¹¹, ilustrează expansiunile luate în considerare:

¹¹ Am tradus din limba franceză doar titlul tabelului și rubricile incluse pentru că extrasele sunt valorificate în analiza noastră din/ în limba franceză.

Expansiuni ale cuvântului *argument* I. vegetarieni vs II. carniști

<i>argument</i> + expansiune prepozițională		<i>argument</i> + expansiune propozițională		<i>argument</i> + expansiune paratactică		<i>argument</i> + adjectiv	
I. <i>L'argument de la science toute-puissante</i>	II. <i>L'argument d'éleveur ; L'argument du chômage</i>	I. <i>avec des arguments dont je me suis rendue compte par la suite qu'ils n'étaient pas forcément pertinents.</i>		I. <i>L'argument du « vous faites comme vous voulez mais laissez moi faire comme je veux »</i>		I. <i>argument éthique</i>	
<i>les arguments des défenseurs des animaux</i>	<i>L'argument des carences ou de santé</i>			<i>« Boire du lait n'est pas naturel » (...). Un problème avec cet argument ?</i>		<i>argument anthropologique ou anatomique</i>	
<i>L'argument sur la consommation d'eau</i>	<i>L'argument de la régulation des espèces par la chasse</i>		II. <i>d'arguments qu'il est inutile de verser dans le sensationnalisme</i>	<i>cet argument de « c'est dans l'ordre des choses », ou la variante « c'est la Nature »</i>	II. <i>même cet autre argument : « tu fais passer les animaux avant les humains. »</i>	<i>L'argument écologique</i>	
<i>L'argument cœur-celui de l'éthique l'argument de « l'holocauste »</i>	<i>L'argument de la tradition ou la loi du plus fort / L'argument de la nature ou de la norme sociale ou du goût</i>	I. <i>L'argument que nous devons continuer à manger de la viande parce que notre ancêtre l'a fait</i>		<i>ce nouvel argument « mais cela te rend malade ! »</i>		<i>les arguments carnistes : l'argument historique l'argument hédoniste l'argument bio et local</i>	II. <i>arguments foireux</i>

Vegetarienii și carniștii evaluează pozitiv sau negativ argumentele pro și contra vegetarianismului, folosind o varietate de criterii de evaluare. Caracteristicile evidențiate de cercetătorul Christian Plantin în 2016 pot fi observate în practica argumentativă a vegetarienilor, care se aliniază la argumentele prezentate de omologii lor, respingându-le în același timp pe cele ale adversarilor lor.

Putem observa, astfel, aplicarea criteriilor *de relevanță*, *validitate* și a *aspectelor binare sau graduale ale argumentării*. Printre adjectivele considerate nefavorabile se numără: *pretențios*, *slab*, *falacios*, *de proastă calitate*, *sofism*, *amalgam*, *ridicol*, *slab* și *paliativ*, *ineficient*, *neserios*. În tabelul de mai jos, intitulat *argument + expansiune + evaluare*, ilustrăm câteva dintre structurile din limba franceză¹² menționate, referindu-ne la *argumentul eticii animale* avansat de vegetarieni și carniști :

argument + expansiune + evaluare

<i>Tipul de argument</i>	<i>structura evaluativă favorabilă</i>	<i>structura evaluativă defavorabilă</i>
<i>L'argument éthique</i> critères d'évaluation : pertinence vs invalide prétentieux inacceptable mauvais banal	- (qui) <i>me semble très pertinent et percutant ;</i>	- <i>était vain ;</i> - <i>me semble très prétentieux ;</i>
	- <i>l'argument cœur ;</i>	- <i>sont toujours difficiles à accepter ;</i>
	- <i>le seul argument valable et non démontable le seul qu'on ne peut pas contrer ;</i>	- <i>n'est pas acceptable ;</i>
	- <i>l'argument éthique prend toute sa place ;</i>	- <i>ne sera jamais un bon argument pour moi ;</i>
	- <i>Un impératif moral ;</i>	
	- <i>dont l'humanité peut ressortir grandie ;</i>	
	- <i>me semble tout à fait légitime ;</i> - <i>choque justement de par sa clairvoyance.</i>	- <i>qui m'a paru banal ;</i>

Cele două facțiuni implicate în această dezbatere online examinează, de asemenea, tipurile de argumente prezentate, și anume: *argumentul prin definiție*, considerat *aberant* sau *nepotrivit*; *argumentul prin comparație*, perceput ca o *eroare de gândire* sau *stângaci* și *illogic*; *locurile comune*, considerate *norme acceptate fără o reflecție reală*, și *binele comun*, adesea considerat *subiectiv*; în cele din urmă, *argumentul de autoritate*, criticat ca *irrelevant* sau *invalid* atât de vegetarieni, cât și de carniști.

¹² Din nou am păstrat structurile existente pe blogurile-corpuri deoarece conținutul lor a fost valorificat în limba franceză.

Evaluarea individului care formulează argumentul se concretizează în trei forme distincte: vegetarienii insultați de carniști, insultați de alți vegetarienii care au adoptat veganismul și, în cele din urmă, carniști insultați de alți vegetarienii. Astfel, fiecare dintre părțile implicate în această dezbateră utilizează diverse modalități lingvistice și argumentative pentru a respinge și contrazice atacurile la persoană îndreptate unii asupra altora.

Pentru a aborda subiectul în profunzime, vegetarienii evaluează favorabil articolele declanșatoare furnizate de inițiatorii blogurilor sau opiniile exprimate în secțiunea de comentarii a blogurilor: în termeni de *moralitate* și valori comune, în termeni de *înțelegere a violenței* sau *agresiunii verbale* care poate fi experimentată în lipsa unui consens cu un carnist din cauza valorilor și principiilor diferite, în termeni de *pertinență*, în termeni de *obiectivitate* și *acuratețe*.

Cele mai frecvente *evaluări defavorabile* din partea vegetarienilor se referă la criteriile de *lipsă de coerență*, *credibilitate*, *consecvență* și *rea-credință*. În ceea ce-i privește pe carniști, aceștia apreciază *pertinența* sau *validitatea argumentelor*. Pe de altă parte, consumatorii de carne califică argumentele vegetarienilor drept: *raționament eronat*, *teorie eronată* sau chiar *sofism*. Subiectivitatea opiniilor antagoniștilor lor este de asemenea criticată de carniști, astfel că partizanii carnismului spun, de exemplu, *articolul tău este foarte subiectiv*. Și *falsitatea* este, de asemenea, discutată precum un criteriu negativ pentru opiniile vegetarienilor.

Concluzii finale

În cadrul tezei de doctorat intitulată *Perspectiva evaluativă în practica argumentativă: cazul discursului despre vegetarianism*, ne-am propus să analizăm modul în care se elaborează și se reînnoiește discursul meta-argumentativ referitor la vegetarianism în blogurile vegetariene.

Analizând o selecție de bloguri ale adepților alimentației vegetariene, am constatat că vegetarienii și carniștii emit evaluări argumentative spontane care includ trei aspecte: critica argumentului propus, critica persoanei care emite un argument și critica întregului conținut argumentativ dezvoltat.

Examinând abordările contemporane, am observat că cercetarea noastră se încadrează în trei domenii: lingvistică, analiza de discurs și, desigur, retorică, precum și argumentare.

În concluzie, am putea afirma că:

- prin intermediul schimbului care are loc pe bloguri, «*le modèles dialogal englobant*» (Doury și Plantin, 1996-2016) are scop modificarea doxei;

- blogul vegetarian reprezintă un tip de *discurs non-savant*, deoarece bloggerii pot fi considerați *practicieni neexperimentați* (Paveau, 2008 și Doury, 2016) ai limbii franceze contemporane care contribuie la evoluția modului de argumentare în ceea ce privește obiceiurile alimentare;

- vegetarienii au intenția de a modifica obiceiurile, credințele, practicile alimentare sau culturale, precum și doxa stabilită (în termenii lui Olivier Reboul 1991);

- cele două facțiuni implicate în această amplă dezbatere digitală fundamentează, de asemenea, *o perspectivă critică a vegetarianismului*;

- *teoretizările spontane* (Doury, 2016) se concentrează în jurul termenului de *argument* și cuprind mai multe teme abordate în cadrul evaluărilor argumentative, în funcție de argumentul susținut și în relație cu criteriile precum validitatea și relevanța argumentelor care vizează apărarea sau critica vegetarianismului.

O viitoare direcție de cercetare ar fi examinarea altor bloguri pentru a stabili dacă bloggerii vegetarieni se bazează pe alte tipuri de argumente decât cele identificate, având în vedere evoluția naturală a mentalităților și a practicilor alimentare.

Anexă

Glosar despre vegetarianism¹³

Aboliționism, aboliționist - *qui cherche à faire cesser l'exploitation des animaux pour notre consommation.*¹⁴ [Blogue B - 1] ;

Antispescism - *qui n'accepte pas que des êtres soient considérés comme des propriétés. Tout comme le combat contre l'esclavagisme à l'époque de la traite des Noirs, cette lutte vise à libérer de la maltraitance et de toute exploitation tous les animaux en leur reconnaissant des droits comparables à ceux déjà admis pour l'espèce humaine.*¹⁵ [Blogue C - 1] ;

Carnism - *Pour faire simple, il s'agit d'une idéologie violente selon laquelle il est normal, naturel et nécessaire de manger de la viande. Sa défense se base sur des croyances et des mythes que l'on se transmet de génération en génération sans la plupart du temps les questionner, c'est bien là le fond du problème.*¹⁶ [Blogue A - 2] ;

Carne fericită - *c'est-à-dire une viande qui serait produite sans souffrance. Derrière l'expression de « viande heureuse », il y a donc l'idée sous-jacente d'un animal ayant eu une belle vie, ayant été bien traité, puis ayant été abattu sans souffrance dans les règles de l'art. Produire une viande sans souffrance, est-ce possible ? Pour répondre à cette question, je vais considérer ici la souffrance selon deux critères : les conditions de vie et l'abattage. (...)Cependant, pour pousser l'argumentation jusqu'au bout, imaginons effectivement que notre morceau de viande ait bravé tous les obstacles pour éviter la souffrance :*

- *l'animal a été élevé dans une petite ferme traditionnelle dans laquelle il a été chéri et bien traité ;*
- *il n'a pas subi de mutilations ;*
- *le transport vers l'abattoir fut court et non stressant ;*
- *l'abattage a bien été effectué avec étourdissement préalable ;*
- *l'animal est resté inconscient durant l'abattage.*

*Bref, **la viande heureuse est un oxymore.** Un concept qui sert simplement à rassurer le consommateur ou la consommatrice, mais qui n'est moralement pas valable et en contradiction directe avec le droits des animaux. Comme le dit Brigitte Gothière, co-fondatrice de L214: non, il n'est pas possible de tuer éthiquement un animal¹⁷. [Blogue B - 5] ;*

Flexitarianism sau semi-vegetarism - *qui est une version plus flexible du régime végétarien. Un flexitarien consomme de la viande et du poisson mais de façon beaucoup plus occasionnelle et privilégie la qualité à la quantité. Le régime flexitarien permet de limiter voire d'exclure la viande transformée, qui est la plus problématique, et de favoriser les morceaux de viandes de*

¹³ Toți acești termeni sunt utilizați de vegetarieni în blogurile lor și am inclus în această broșură-rezumat extrase din corpus care definesc conceptele specifice din domeniu. Am păstrat ortografia existentă pe bloguri și limba de origine pentru că extrasele au fost valorificate în limba franceză.

¹⁴ <https://la-carotte-masquee.com/vegan-mechant/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

¹⁵ <https://pigut.com/2012/07/31/vegetarisme-veganisme-partager-ses-convictions/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

¹⁶ <https://www.eleusis-megara.fr/arguments-contre-le-vegetarisme>, consultat pe 20 octombrie 2023.

¹⁷ <https://la-carotte-masquee.com/rester-zen-debat-veganisme/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

qualité (élevage local, animaux élevés en plein air, pas d'utilisation d'OGM, etc.).¹⁸ [Blogue D - 1] ;

Flexitarian - désigne une pratique imprécise où il est question de diminuer la viande. C'est parfois une étape menant vers le végétarisme ou le véganisme en douceur.¹⁹ [Blogue C - 1] ;

Frugivor - les chimpanzés (les fruits représentent en effet jusqu'aux deux tiers de leur alimentation), mais ils mangent également des graines, des fleurs, des feuilles, du miel et... de la viande (petits animaux et insectes)²⁰. [Blogue B - 4] ;

Hominizarea prin vânătoare - (qui stipule que l'apport en viande et la confrontation avec l'animal auraient permis le développement de l'intelligence de l'homme et sa sociabilité).²¹ [Blogue B - 4] ;

Pesco-vegetarianism - un style alimentaire qui implique de continuer à manger des produits poisson même si on a adopté un régime alimentaire végétarien.²² [Blogue A - 1] ;

Pescetarism - il exclut la viande mais conserve les poissons et des fruits de mer. Il permet ainsi de bénéficier des bienfaits des poissons et autres produits de la mer riches en Oméga-3, des acides gras très bénéfiques que nous ne consommons pas suffisamment aujourd'hui.²³ [Blogue D - 1] ;

Ovo-vegetarianism - qui évitent la chair animale et les produits laitiers, mais pas les œufs²⁴. [Blogue C - 1] ;

Lacto-vegetarianism - consomment des produits laitiers, mais évitent les œufs et la chair animale²⁵. [Blogue C - 1] ;

Omnivor, carnivore ou herbivore - pour définir l'ordre auquel ladite espèce appartient en fonction de ce qu'elle est capable ou non de digérer (et par extension quelles sont ses sources d'énergie). Une espèce sera dite omnivore si elle est capable de digérer des aliments d'origine animale et végétale, carnivore si elle se nourrit de chair animale et herbivore si elle se nourrit de plantes vivantes²⁶. [Blogue B - 4] ;

Reglarea speciilor prin vânătoare - L'ironie du sort de cet argument visant à assurer le maintien en vie d'animaux destinés à être mangés, c'est que l'élevage intensif participe de la disparition de centaines d'espèces par an notamment à cause de la déforestation pour avoir toujours plus d'espace pour cultiver des végétaux qui nourriront les animaux que nous mangerons ensuite – détruisant ainsi l'habitat d'une faune variée.²⁷ [Blogue A - 2] ;

¹⁸ <https://yuka.io/regime-vegetarien-sante/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

¹⁹ <https://pigut.com/2012/07/31/vegetarisme-veganisme-partager-ses-convictions/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

²⁰ <https://la-carotte-masquee.com/lhomme-est-il-omnivore/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

²¹ <https://la-carotte-masquee.com/lhomme-est-il-omnivore/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

²² <https://www.eleusis-megara.fr/vegetarisme-et-poissons-pourquoi-ca-compte-aussi/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

²³ <https://pigut.com/2012/07/31/vegetarisme-veganisme-partager-ses-convictions/>, consultat pe 20 octombrie 2023..

²⁴ <https://pigut.com/2012/07/31/vegetarisme-veganisme-partager-ses-convictions/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

²⁵ <https://pigut.com/2012/07/31/vegetarisme-veganisme-partager-ses-convictions/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

²⁶ <https://la-carotte-masquee.com/lhomme-est-il-omnivore/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

²⁷ <https://www.eleusis-megara.fr/arguments-contre-le-vegetarisme/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

Relativism moral - Il s'agit de la considération que les individus humains peuvent se permettre faire tout ce qu'ils veulent sans se sentir coupables des divers effets négatifs envers la planète et le bien-être des animaux. (...) *ceci est la défense et la définition de la liberté d'un enfant de 8 ans. Ce relativisme moral pourrait sembler être une attitude positive de tolérance mais en réalité, il s'agit juste de se conformer à ce qui est socialement acceptable et légal.*(...) > *Le « chacun fait comme il veut » ne fonctionne pas quand on parle de meurtres, de viols, de maltraitance infantile, d'incitation à la haine et tout simplement, quand ce que j'ai envie de faire signifie enfreindre la loi. Mais les lois sont-elles toujours bonnes ? (rangez vos calculatrices et vos trousseaux, vous avez 4 heures)*²⁸; Mais devant l'indifférence quasi générale des autres pour les millions d'animaux tués pour le plaisir de nos papilles, de nos yeux, ou de notre garde-robe, c'est l'incompréhension la plus totale.²⁹ [Blogue B - 1] ;

Specism - le spécisme est le fait de discriminer une espèce par rapport à une autre ; souvent en se reposant sur des critères esthétiques, anthropomorphiques ou culturels. A savoir : « Je suis plus touché par le massacre des bébés phoques que par celui des visons pour faire des manteaux » ou « Je suis scandalisé par les élevages de chiens pour la consommation dans les pays asiatiques mais ceux de porcs en Occident m'émeuvent moins ». Ce spécisme, on le fait sans s'en rendre compte parce que l'on apprend depuis tout petit qu'il y a des animaux à aimer et des animaux à manger. Vous mangeriez du labrador ? Non. Pourquoi ? Parce que le chien est un animal de compagnie et qu'il est bien plus mignon qu'un porc. Plus mignon peut-être, pas moins intelligent et encore moins dans l'incapacité à ressentir la douleur. Mais ça vous le savez et vous avez fait le choix de manger de la viande ou pas en connaissance de cause. (...) ³⁰[Blogue A - 1 et C - 1] ;

Stare naturală - (c'est à dire un état dénué de toute influence de la société moderne). Nous sommes par exemple la seule espèce à nous vêtir, à utiliser la contraception, à utiliser des vélos ou des voitures et l'une des seules à prendre soin de nos plus faibles. Si nous vivions dans ce fameux état de nature, nous serions nus, nous déplacerions à pieds, et nous reproduirions en suivant une logique de la loi du plus fort.³¹ [Blogue B - 4] ;

Vegetarianism și Vegetalism - « Le végétarisme est une pratique alimentaire qui exclut la consommation de chair animale. » le végétarisme et le végétalisme sont des pratiques alimentaires. Le premier exclut la consommation de chair animale (ce qui, je le rappelle au passage, inclut bien sûr les poissons), et le végétalisme la consommation de chair animale ainsi que de produits d'origine animale. (...) Le végétarisme est une pratique alimentaire qui exclut la consommation de chair animale."Ok, c'est plutôt clair : c'est une alimentation sans chair animale. Mais, au fait, c'est quoi la chair animale ? Pour parler encore plus franchement, c'est le corps des animaux morts. Ça concerne donc ce qu'on appelle la viande et quand on dit viande, on ne dit pas seulement "viande rouge". La viande, c'est "(...) un aliment constitué des tissus musculaires de certains animaux, notamment les mammifères, les oiseaux, les reptiles, mais aussi certains poissons comme les requins" (merci encore Wikipédia). Donc la viande, ça inclut les charcuteries et les volailles, par exemple. Pour finir, la chair animale, ça concerne

²⁸ <https://www.eleusis-megara.fr/arguments-contre-le-vegetarisme/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

²⁹ <https://la-carotte-masquee.com/vegan-mechant/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

³⁰ <https://www.eleusis-megara.fr/vegetarisme-et-poissons-pourquoi-ca-compte-aussi/> și

<https://pigut.com/2012/07/31/vegetarisme-veganisme-partager-ses-convictions/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

³¹ <https://la-carotte-masquee.com/lhomme-est-il-omnivore/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

aussi tous les poissons, crustacés et animaux marins, ainsi que les insectes.³² [Blogue C – 1 și B – 4] ;

Vegetalism - “Le végétalisme est une pratique alimentaire, excluant les produits animaux, aussi bien issus d’animaux morts (viande, poisson, crustacés, mollusques, gélatine, présure, etc.) que d’animaux vivants (produits laitiers, œufs, miel, etc.), et éventuellement les produits dont le procédé de fabrication fait intervenir des produits animaux (les boissons clarifiées à l’aide de caséine ou de colle de poisson, le sucre décoloré à l’aide de charbon d’os, etc.).”Ok, donc c’est comme du végétarisme, mais les produits laitiers, les œufs et le miel en moins. Et plus généralement, tout produit alimentaire qui utilise des animaux dans sa fabrication. Dans cette alimentation il ne reste que le végétal. Mais ça regroupe quoi, ce terme : végétal ? Les fruits, les légumes, les légumineuses, les céréales, les algues, les champignons, les graines... Ça en fait de la diversité !³³ [Blogue C – 1] ;

Vegetaliza - ne plus consommer des produits animaux.³⁴ [Blogue A - 2] ;

Veganism- “Le véganisme (...) est un mode de vie qui refuse l’exploitation des animaux, et exclut donc la consommation de produits d’origine animale. Au-delà de l’adoption d’une pratique alimentaire végétalienne (...), le véganisme exclut également la consommation de tout autre produit issu des animaux, de leur exploitation ou testé sur eux (cuir, fourrure, laine, soie, etc.), et plus généralement l’utilisation des animaux dans le cadre des loisirs.”Ok, donc c’est comme le végétalisme, mais élargit à tous les domaines de la vie. Le véganisme s’oppose, en fait, à toute exploitation animale. Ce n’est plus seulement une question d’alimentation, ce n’est pas un régime alimentaire. C’est une position morale, philosophique, sociale et politique. Il me semble important de rappeler que, dans un monde où le véganisme n’est pas dominant, le but n’est pas de chercher la perfection dans ses pratiques, mais de faire de son mieux, selon ses possibilités, pour défendre au maximum les intérêts des animaux. Tout en n’oubliant pas les autres combats politiques à mener.³⁵ [Blogue C - 1] ;

Welfarism sau welfarist welfarism - (qui cherche à améliorer les conditions des animaux).³⁶
[Blogue B - 1] ;

³² <https://pigut.com/2012/07/31/vegetarisme-veganisme-partager-ses-convictions/> și <https://la-carotte-/>, consultat pe 20 octombrie 2023. masquee.com/lhomme-est-il-omnivore/, consultat pe 20 octombrie 2023.

³³ <https://pigut.com/2012/07/31/vegetarisme-veganisme-partager-ses-convictions/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

³⁴ <https://www.eleusis-megara.fr/arguments-contre-le-vegetarisme/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

³⁵ <https://pigut.com/2012/07/31/vegetarisme-veganisme-partager-ses-convictions/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

³⁶ <https://la-carotte-masquee.com/vegan-mechant/>, consultat pe 20 octombrie 2023.

Bibliografie selectivă

- Amossy, Ruth (2006/2009). *L'argumentation dans le discours*. Paris : Armand Colin.
- Angenot, Marc (2016). « Le rationnel et le raisonnable » In Marc Angenot et *al.* (éds), *Renaissances de la rhétorique. Perelman aujourd'hui* : 61-98. Montmagny : Nota Bene.
- Anscombre, Jean-Claude et *al.* (2013). *Opérateurs discursifs du français Eléments de description sémantique et pragmatique*. Bernes : Peter Lang.
- Authier, Revuz, Jacqueline (2020). *La représentation du discours autre. Principes pour une description*. Berlin/ Boston : Walter de Gruyter.
- Bres, Jacques et *al.* (2019). *Petite grammaire alphabétique du dialogisme*. Paris : Classiques Garnier.
- Buffon, Bertrand (2002). *La parole persuasive. Théorie et pratique de l'argumentation rhétorique*. Paris : Presses Universitaires de France.
- Calabrese, Laura (2019). Le commentaire : continuités et mutations d'un outil au service de la lecture et de l'écriture. In *Le Discours et la langue*. Bruxelles : EME Modulaires.
- Charaudeau, Patrick et Maingueneau, Dominique (2002). *Dictionnaire d'analyse du discours*. Paris : Seuil.
- Danblon, Emmanuelle (2005). *La fonction persuasive : Anthropologie du discours rhétorique : origines et actualité*. Paris : Armand Colin.
- Détrie, Catherine, Siblot, Paul, Verine, Bertrand, Steuckardt, Agnès (2017). *Termes et concepts pour l'analyse du discours. Une approche praxématique*. Paris : Honoré Champion Éditeur.
- Doury, Marianne (2008). « “Ce n'est pas un argument ! ” Sur quelques aspects des théorisations spontanées de l'argumentation ». In Marie-Anne Paveau et Guy Achard-Bayle (dr), *Pratiques. Les Linguistiques populaires V* : 111-128,
- Doury, Marianne (2013). « Positionnement descriptif, positionnement normatif, positionnement militant ». In *Argumentation et Analyse du Discours*, consulté le 22 août 2024. URL : <https://doi.org/10.4000/aad.1540>.
- Doury, Marianne et Christian Plantin (2015). « Une approche langagière et interactionnelle de l'argumentation ». In *Argumentation et Analyse du Discours*, consulté le 21 août 2022, doi : 10.4000/aad.2006.
- Doury, Marianne (2016). *Argumentation. Analyser textes et discours*. Paris : Armand Colin.

- Goes, Jean (2020). « Attribution adjectivale et argumentation ». In Jan Goes et al. (éds), *Le langage manipulateur. Pourquoi et comment argumenter ?*. Paris : Artois Presses Universitaires.
- Hoenigswald, Henry-Max (1996). « A Proposal for the Study of Folk-linguistics ». In *Sociolinguistics, Proceedings of the UCLA Sociolinguistic Conference 1964* : 16-26. Mouton : W. Bright, The Hague.
- Kerbrat-Orecchioni, Catherine (2023). « *Ce ne sont que des animaux* » : le spécisme en question. Paris : Le Pommier.
- Marcoccia, Michel (2003). « La communication médiatisée par ordinateur : problèmes de genres et de typologie ». In *Journée d'études: les genres de l'oral*. Université Lumière, Lyon 2.
- Marcoccia, Michel (2016). *Analyser la communication numérique*. Paris : Armand Colin.
- Nowakowska, Aleksandra (2012). « L'approche dialogique de la dislocation à gauche d'un syntagme adjectival au superlatif relatif ». In Jacques Bres et al. (éds) *Dialogisme : langue, discours* : 15-26. Bruxelles : Peter Lang, doi : <https://hal.science/hal-00740061>.
- Nølke, Henning, Fløttum, Kjersti, Norén, Coco (2004). ScapoLine. *La théorie scandinave de la polyphonie en linguistique*. Kimé : Paris.
- Paveau, Marie-Anne, (2017). *Analyse du discours numérique. Dictionnaire des formes et des pratiques*. Paris : Hermann.
- Perelman, Chaïm et Olbrechts-Tyteca, Lucie, ([1958] 1992). *Traité de l'argumentation. La nouvelle rhétorique*. Bruxelles : Éditions de l'Université de Bruxelles.
- Plantin, Christian (2005). *L'argumentation – Histoire, théories, perspectives*. Paris : PUF.
- Plantin, Christian (2016). *Dictionnaire de l'argumentation. Une introduction aux études d'argumentation*. Paris : Ens Éditions.
- Robrieux, Jean-Jacques (2015). *Rhétorique et argumentation*. Paris : Armand Colin.
- Şoitu, Marcoglu, Ionela (2020). « „ Les dernières tendances en vogue : les alternatives à la viande” argumentation et visée persuasive du discours de quelques articles de vulgarisation scientifique ». In Gabriela Scripnic et Marius Munteanu (dr), *Mélanges francophones. Prise et emprise du discours publicitaire : de la pratique sociale incitative à la manipulation* : 257-271. Galați : GUP.
- Şoitu, Ionela (2022). « Vers une typologie des arguments dans le discours numérique ordinaire ». In *Gaudeamus Alma Mater Crisiensis* : 166-180. Oradea : La maison d'édition de l'Université d'Oradea.

- Şoitu, Marcoglu, Ionela (2022). « Potentiel rhétorico-argumentatif de l'interrogation dans les discours sur le végétarisme ». In *Prospectives et perspectives. Revue des jeunes chercheurs en science humaines* : 57-73. Galați : GUP.
- Şoitu, Ionela, Scripnic, Gabriela (2021). « Un discours social à visée persuasive : le blogue végétarien ». In *ASJP Passerelle*: 185-202. URL: <https://www.asjp.cerist.dz/en/article/174112>.

Sursele textelor analizate:

Blogue numărul 1:

- [Blogue A - 1]: <https://www.eleusis-megara.fr/vegetarisme-et-poissons-pourquoi-ca-compte-aussi>.
- [Blogue A - 2]: - <https://www.eleusis-megara.fr/arguments-contre-le-vegetarisme/>.

Blogue numărul 2 : la-carotte-masquee.com.

- [Blogue B - 1]: <https://la-carotte-masquee.com/vegan-mechant/> ;
- [Blogue B - 2]: <https://la-carotte-masquee.com/agressivite-cause-animale/> ;
- [Blogue B - 3]: <https://la-carotte-masquee.com/rester-zen-debat-veganisme/> ;
- [Blogue B - 4]: <https://la-carotte-masquee.com/lhomme-est-il-omnivore/> ;
- [Blogue B - 5]: <https://la-carotte-masquee.com/viande-heureuse/>;
- [Blogue B - 6]: <https://la-carotte-masquee.com/veganisme-biais-de-confirmation/> ;

Blogue numărul 3 : [Blogue C - 1] : <https://pigut.com/2012/07/31/vegetarisme-veganisme-partager-ses-convictions/> ;

Blogue numărul 4: [Blogue D - 1] : <https://yuka.io/regime-vegetarien-sante/>.

Blogue numărul 5: [Blogue E - 1] : <https://la-sorciere-et-le-medecin.com/pourquoi-je-ne-suis-pas-vegetarienne-ni-vegan-et-je-> ;

Blogue numărul 6: [Blogue F - 1] :

<https://mythevegetarien.wordpress.com/2017/01/04/pourquoi-est-il-necessaire-de-manger-les-animaux/>.